GENERALITAT DE CATALUNYA
SEGURETAT INTERIOR

PATRULLES CONTROL

Barcelona, 27 Gener del 1937.

IMPRESSIO PERSONAL

Puc afirmar rotundament que l'ocorregut no és cap problema Sindical. Examinat l'assumpte d'una manera objectiva, damunt del terreny i amb les proves a la vista, es fàcil treure la conclussió de que es tracta d'un poble que en la seva inmensa majoria ha estat sempre netament reaccionari (vegis els resultats de les eleccions, premsa que s'hi llegia, etc.) i que després del 19 de Juliol s'ha emboscat en organitzacions obreres, casi bé tot en la U.G.T. i algú a la C.N.T., (en dos dels morts s'els hi trobà carnet Confederal) peró amb els mateixos prejudicis i atavismes perniciosos de l'antic règim. Un poble pel qual no han existit ni el 19 de Juliol, ni el 6 d'Octubre, ni tant sols el 14 d'Abril. Un poble enclavat en el cim de una serralada, a la Terra Alta, perdut en els limits de Catalunya i Aragó, dominat per un grapat de propietaris i terratinents primitivistes, ex-cacics disfressats de revolucionàris d'aquest o d'aquell color, els quals, per servir els seus mòbils egoistes, no han tingut cap escrúpol de provocar els fets sagnants que tots lamentem, aprofitant-se del conflicte que plantejava el decret de col.lectivitzacions.

Hi han fets incontestables. La bandera bicolor, de grans dimensions, amb l'escut monàrquic, trobada a l'Ajuntament, flamant, de confecció recent i acurada, quina procedència sería interessat averiguar; aquell home d'Esquerra Republicana de Catalunya, únic esquerrà de l'any 1931, que fuig del poble i es refugia en els meus braços perque els capitalistes vestits de proletari el volen fusellar; aquells elements que moltes hores després d'haver entrat les forces en el poble i d'haver fet una crida pacifista al veinat, no solament continuen hostilitzant les Patrulles de Control i els Guàrdies d'Assalt, sinó que quan aquests es personen en els domicilis a practicar un registre o una detenció els reben a trets; el capellà continuant vivint en el poble, tenint-hi el mateix ascendent i activitats d'abans; fotografies dels ex-reis en les cases particulars; emblemes monàrquiques; el precedent de que en la població de referència s'hi han cel.lebrat concentracions falangistes, segons he pogut comprobar per investigacions fetes i declaracions dels detinguts, etc. etc., tot això tapat amb carnet sindicals del prop-passat Desembre demostra que no són precisament roçaments sindicals, els que han motivat el desenllaç tràgic dels fets de La Fatarella.

Ara bé, crec oportú subratllar la conveniència de que l'aplicació del decret de col.lectivitzacions sigui duta al camp català amb tota mena d'atenció i ductilitat. El cas de La Fatarella es reproduirà. I es reproduirà perque per més bona voluntat que posin les organitzacions, aquestes fracassaràn si no es té la precaució d'eliminar tots aquells elements provocadors que aprofiten tota avinentessa per a sabotejar l'obra inmensa del proletariat, interessats en que la nau de la Revolució no arribi mai més a bon port. Això no enclou el que jo, home del pob i català de soca-arrel, per tant condulgut i adolorit de veure la seva terra destroçada, com a català i com a proletari no es cansi de recomanar a les organitzacions obreres que facin cas omis de totes aquestes sirenes que els xiuxiegen a cau d'orella paraules enverinades i consells disgregadors. El bloc antifeixista no es pot rompre. Els problemes que es suscitin entre organitzacions s'han de resoldre entre organitzacions, peró d'una manera cordial i franca, sense campanyes de prems ni estridències de carrer que donguin lloc a l'enemic que està a l'aguait per esgarrapar-nos la victòria. Ha costat, està costant molta sang encara la nostra Revolució, per a que prostituim amb discòrdies i pica-baralles. El bloc antifeixista no es pot rompre. Devem conservar-lo i reforçar-lo. No oblideu que la nostra unió es l'unic vehicle que ens conduirà al triomf.

27137

GENERALITAT DE CATALUNYA

SEGURETAT INTERIOR

PATRULLES CONTROL

INFORMACIO PRESENTADA PEL DELEGAT DE LA JUNTA DE SEGURETAT INTERIOR DE CATALUNYA, TOMAS FABREGAS, REFERENT ALS FETS OCORREGUTS AL POBLE DE LA FATARELLA

Per ordres rebudes del Conseller de Seguretat Interior de Catalunya, vareig personar-me la matinada del dilluns, dia 25 del corrent, a la ciutat de Tarragona, on vareig entrevistar-me amb el Comissari d'Ordre Public de la mateixa, company Rodriguez, qui va donar-me compte de la situació en què es trobava el poble de La Fatarella i notificant-me que feia una hora havien passat per Tarragona, en direcció a l'esmentat poble, Patrulles de Control, al comanament de les quals hi anaven els companys d'aquest Secretariat, Gutiérrez i Bonet.

Vareig empendre seguidament la marxa cap a La Fatarella, acompanyat amb de dos cotxes amb Agents de Investigació i Vigilància de Tarragona. Quan arribarem a Mora la Nova, s'ens ajuntà el company Aracil de la Jefatura de Policia, qui em va dir qu anava a La Fatarella amb caràcter informatiu i concil.liador i en representació del Cap de Serveis de la Comissaria General d'Ordre Public, company Eroles. Sortirem de Mora la Nova, acompanyats de l'alcalde de dita població i del President de la C.N.T. i U.G.T. de Tarragona, tots camí de La Fatarella.

Quan forem a dos kms. d'allí, trobarem un cotxe de Patrulles, el que parà-rem, notificant-me l'ocupant del mateix, company Gutiérrez, que teniem un mort i que havien acompanyat a un ferit al poble veí d'Ascó. Vareig baixar del cotxe tot seguit acompanyat de la meva escorta personal, fent treure del mateix la bandera catalana que porta, la qual, enarbolant-la, volia mostrar-la mentres m'encaminava al poble. Quan erem a uns 50 metres del mateix forem hostilitzats des de diferentes cases; fent-ne, però, cas omís, vareig continuar la meva marxa a l'interior del mateix. Al arribar a un dels carrers, sempre acompanyat també del company Aracil, de Jefatura de Policia, forem novament hostilitzats amb descàrregues i, aleshores, exhibint la bandera catalana i fent altaveu amb les mans, cridant vareig requerir-los-hi que deposessin la seva actitud, ja que anava en representació de la Junta de Seguretat Interior, a parlar amb el Consell Municipal, dient-los-hi al mateix temps que jo era element d'Esquerra, a quina cosa contestaren amb un foc granejat que ens privà de more'ns ni de donar un pas, ja que tiraven de tot arreu.

Per cinc o sis vegades vareig intentar entrar per un altre carrer, sempre acompanyat pel company Aracil, que exhibia també la representació de la Jefatura de Policia, éssent altra vegada fortament hostilitzats.

Vareig observar que per un dels carrers, corria un home vers nosaltres que sortia als afores i, quan fou vora nosaltres el paràrem, preguntant-li perque fugía. Ensenyant-nos el carnet d'Esquerra Republicana de Catalunya, ens digué que fugía perque l'havien anat a buscar a casa seva, amb intencions de matar-lo i d'on pogué escapar-se; afegint que tot el poble era reaccionari i que, adhuc, conservaven al capellà i a dos frares més amb ells. Completament esfereit ens demanà si podia anar a refugiar-se a Ascó, a on vareig fer-lo acompanyar per uns companys.

En aquests moments va caure mort un altre company de Patrulles Control i, ja les coses en aquest estat, varem prendre la determinació, junt amb el company Aracil, de que totes les Patrulles abandonessin el poble, fent parlaments perque les dones, criatures i totes aquelles persones que no tinguessin res a veure amb el moviment l'abandonessin també, amb el fi d'evitar victimes innocents, quina cosa feren tot seguit unes 400 persones, entre dones, homes i criatures. Sigueren custodiats per Patrulles de Control i conduits a un recó de la carretera, lloc segur i a on no els hi podia passar res. (Les dones, i les criatures foren traslladats a Ascó, on s'els hi donà allotjament).

Abans, però, d'evaquar totalment la població, s'ens apropà un home proce-

© Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià. Poblet

GENERALITAT DE CATALUNYA
SEGURETAT INTERIOR

PATRULLES CONTROL

dent de la mateixa, preguntant-me qui era. Al contestar-li que era de la Junta de Seguretat Interior de Catalunya, exhibint-li el carnet i afegint-li que era una llàstima que persistissin en la seva actitud, vareig pregar-li que entrés de nou al poble i digués a l'Ajuntament que volia parlar-los-hi, va contestar-me que l'acompanyés, el que anava a fer al moment acompanyat de la meva escorta personal més, al donar-se compte de que no anava sol va girar-se i va dir-me que si volia parlar havia d'anar completament sol i desarmat. Anava a fer-ho, quan els companys que m'acompanyaven s'hi oposaaren. Continuá l'evaquaci' mentres feiem cercar la població, de lluny, per Patrulles, a l'objecte d'evitar la fugida dels dirigents i dels que s'havien situat en aquesta actitud.

Una Patrulla em portà a dos homes presoners, als que havien sorprès amb l'arma als dits, encara fumejant. Em vaig fer càrrec d'ells i, al sortir del poble ens trobarem amb el President de la Unió General de Treballadors de Tarragona Josep Pascual, a qui vareig preguntar-li el que li semblava dels fets de La Fatarella. Va contestar-me rapidam i energicament que no eren questions sindicals de cap mena, ja que ell creia, per les referències que de dita població tenia, que era un assumpte completament facciós. Junt amb el company Aracil, portarem els presoners a la presó d'Ascó, que foren rebuts per l'Alcalde i que em lliurà el corresponent rebut.

Des d'Ascó vareig telefonejar al Conseller de Seguretat Interior de Catalunya, comunicant-li el que passava. Em diguè que em posés d'acord i en contacte amb el Comissari d'Ordre Public de Tarragona, company Rodriguez, el que vareig fer al moment, dient-me el seu Secretari, ja que el Comissari no es trobava a la Comissaria, que el company Rodriguez esperaria a Tarragona les dues camionetes de Guàrdies d'Assalt que venien de Barcelona, pujant a La Fatarella amb ells.

Vareig retornar seguidament al lloc dels fets, on al arrivar em comunicaren que el Cap de la Secció 2ª de Patrulles Control s'havia apoderat del cementiri i d'una ermita adjunta al mateix, des d'on, per un telèfon instal.lat a l'interior de dita ermita que comunicava amb l'Ajuntament i quin telèfon tenia senyals evidents d'haver sigut instal.lat provisionalsment, comunicà amb l'esmentat Ajuntament, contestant-li amb evasives i penjant-li rapidament l'aparell. Vareig personar-me a l'ermita cementiri, trobant-hi vuit cadàvres que, segons digueren els companys que havien pujat d'allí, havien mort al prendre l'ermita.

Des del campanar del poble i de les cases que el voltaven ens hostilitzaven continuament. Vareig probar de comunicar una altra vegada amb l'Ajuntament no rebent contestació de cap mena, però notant en canvi que havien despenjat l'aparell i que escoltaven. Vareig dir-los-hi que era Delegat de la Junta de Seguretat Interior de Catalunya i que, en nom del Govern de la Generalitat, els hi recomanava que deposessin la seva actitud agressiva; que els hi responia de les seves vides, ja que encara erem a temps d'evitar més victimes i fent-los-hi veure la seva situació agònica, en que materialment es trobaven; que m'encaminaria a la casa Ajuntament per a parlar amb ells, ja que era molt trist que germans ambs germans ens agredissim. No va rebre's contestació a les meves paraules, notant-però un siseig a través de l'aparell i sentint finalment com penjaven rapidament l'aparell. Tot seguit varen contestar amb dues bombes de mà. (Això causà en el meu ànim una impressió dolorosissima en veure que eren unes gents enganyades per elements completament reaccionaris dintre el poble, entre ells el capellà i dos frares que vivien amb ells).

Des de baix de la carretera s'em comunicà, per senyals, que acabaven de arrivar dues camionetes de Guàrdies d'Assalt, el Comissari General d'Ordre Public de Tarragona i el Cap de Serveis de Patrulles de Control, company Assens. Rapidament vareig entrevistar-me amb ells, per a veure, conjuntament, quin era el plà a seguir. El company Asens i el Secretari General de Patrulles Control, company C

© Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià, Monestir de Poblet

zález Batlle intentaren entrar a la població, quin intent fou rebut amb fortes descàrregues i bombes de mà, tinguent de recular i tornar on m'havien deixat.

El company Assens, el Comissari General d'Ordre Public de Tarragoba, l'oficial que comanava les forces d'Assalt i jo conviarem impressions, acordant dinalment reforçar l'acodonament del poble, barrejant les Patrulles de Control amb els Guàrdies d'Assalt i esperant que arribés la matinada per entrar a dita població. Aleshores, tota vegada que momentàniament no es podia fer res, vareig retirar-me a descansar un rato al meu cotxe.

Serien les 4 de la matinada quan em despertaren dos companys de la meva escorta personal, dient-me que els Guàrdies d'Assalt i les Patrulles ja eren dins de la població i que ocupaven l'Ajuntament. Aixecant-me rapidament vareig anar-hi si bé a l'entrar en un dels carrers vareig ésser hostilitzat de nou, peró poguent arrivar on hi havia l'edifici. En aquell lloc se m'entregaren bastants presoners que vareig fer-los portar a la carretera. Al tornar a l'Ajuntament m'ensenyaren una bandera monàrquica, de tres metres, que l'havien trobada en un calaix de la taula del Consistori. Entrà en aquell moment el Secretari General de la Juntade Seguretat Interior de Catalunya, company Aureli Fernández, acompanyat del sots-secretari de la Presidència, Martí Rauret i, conjuntament amb ells, s'organitzaren els escorcolls domiciliaris, quin servei feren fer per grups compostos per tres homes de Patrulles Control i tres Guàrdies d'Assalt.

Quan ja era ben entrat el día, es fou una crida per tot el poble, perque tots els habitants es personessin a la plaça, quina cosa feren seguidament i on el company Aureli Fernández, els hi dirigí la paraula en termes conciliatoris i agradables, per a fer-los-hi veure que a Catalunya hi havia un Govern responsable, si bé, acabat el parlament, forem novement hostilitzats des d'algunes teulades i quines hostilitzacions foren contestades degudament per les Patrulles de Control i Guàrdies d'Assalt, causant dues baixes al provocadors.

El company Asens, l'oficial que comanava als Guàrdies d'Assalt i jo, ens posarem d'acord per la vigilància que devia quedar-se al poble, per a vigilar i efectuar escorcolls per trobar armes. Acordarem deixar-hi vinti-cinc homes de Patrulles Control i vint-i-cinc Guàrdies d'Assalt, els primers a les ordres d'un cap responsable i els altres al comanament de l'oficial dels mateixos, marxant nosaltres seguidament a la carretera on hi havien un 214 o 215 detinguts. Agafarem a quatre persones, fills del poble, i ferem la selecció corresponent, quedant-nos finalment 47 detinguts per a ésser portats a Barcelona, deixant als demés en llibertat, acompanyats per Patrulles de Control i Guàrdies d'Assalt. Les baixes sofertes per aquest poble, són de 27 a 30.

Barcelona, 27 Gener del 1937.

© Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià. Monestir de Poblet